Hyrwyddo dewis a gwerth
i bob cwsmer nwy a thrydan

Egluro Systemau Rheoli Prisiau

Taflen ffeithiau 117 12.03.13 www.ofgem.gov.uk

Mae Ofgem, fel y rheoleiddiwr, yn pennu systemau rheoli prisiau ar gyfer y cwmnïau sy'n gweithredu rhwydweithiau nwy a thrydan Prydain. Mae'r daflen ffeithiau hon yn egluro pam bod angen systemau rheoli prisiau, sut maent yn gweithio a beth y maent yn ei olygu i ddefnyddwyr domestig.

Mae Ofgem, fel y rheoleiddiwr, yn pennu systemau rheoli prisiau ar gyfer y cwmnïau sy'n gweithredu rhwydweithiau nwy a thrydan Prydain. Mae'r daflen ffeithiau hon yn egluro pam bod angen systemau rheoli prisiau, sut maent yn gweithio a beth y maent yn ei olygu i ddefnyddwyr domestig.

Mae systemau rheoli prisiau yn fodd i bennu faint o arian (refeniw a ganiateir) y gall y cwmnïau rhwydwaith ei ennill dros gyfnod y system rheoli prisiau. Mae'r cwmnïau hyn yn adennill eu refeniw a ganiateir o'r taliadau a godir ganddynt ar gyflenwyr sydd yn eu tro'n trosglwyddo'r costau hyn i gwsmeriaid. Pennwyd y refeniw hwn ar lefel sy'n cwmpasu costau'r cwmnïau ac sy'n caniatáu iddynt wneud adenillion rhesymol ar yr amod eu bod yn sicrhau gwerth i gwsmeriaid, yn ymddwyn yn effeithlon ac yn cyflawni eu targedau a bennwyd gan Ofgem.

Ceir tair system rheoli prisiau ar wahân sy'n berthnasol i feysydd gwahanol o ran cludo ynni:

Trawsyrru (RIIO-T1) – Mae a wnelo'r system rheoli prisiau hon â thrawsyrru trydan foltedd isel a thrawsyrru nwy pwysedd uchel ar gyfer y cyfnod rhwng 2013 a 2021. Mae trawsyrru nwy yn cyfrif am tua 2% o fil defnyddiwr a thrawsyrru trydan yn cyfrif am 4%.

Dosbarthu Nwy (RIIO-GD1) – Mae a wnelo'r system rheoli prisiau hon â'r cyfnod rhwng 2013 a 2021 ar gyfer y cwmnïau sy'n cludo nwy ar bwysedd is i gartrefi a chwmnïau at ddefnydd domestig a masnachol. Mae dosbarthu nwy yn cyfrif am tua 10% o fil nwy defnyddiwr.

Dosbarthu Trydan (RIIO-ED1) – Mae a wnelo'r system rheoli prisiau hon â'r cwmnïau sy'n cludo trydan ar foltedd is i gartrefi a chwmnïau at ddefnydd domestig a masnachol ar gyfer y cyfnod rhwng 2015 a 2023. Mae dosbarthu trydan yn cyfrif am tua 16% o fil trydan defnyddiwr.

Rôl RIIO

RIIO yw fframwaith newydd Ofgem ar gyfer pennu systemau rheoli prisiau. Dros y degawd nesaf mae'r cwmnïau rhwydwaith yn wynebu her nas gwelwyd ei thebyg wrth iddynt geisio sicrhau buddsoddiad sylweddol er mwyn cynnal rhwydwaith dibynadwy a diogel.

Fel y rheoleiddiwr, rhaid i Ofgem sicrhau y caiff y buddsoddiad hwn ei gyflawni am bris teg i ddefnyddwyr. Er mwyn helpu i wneud hyn, datblygodd Ofgem RIIO (Refeniw =Cymhelldaliadau+Arloesedd+Allbynnau) - model newydd sy'n seiliedig ar berfformiad ar gyfer pennu systemau rheoli prisiau'r cwmnïau rhwydwaith, a fydd bellach yn para wyth mlynedd. Cynlluniwyd RIIO i annog cwmnïau rhwydwaith i wneud y canlynol:

- arloesi er mwyn lleihau costau rhwydwaith ar gyfer defnyddwyr presennol a darpar ddefnyddwyr
- chwarae rhan lawn yn y gwaith o gyflawni economi carbon isel ac amcanion amgylcheddol ehangach
- buddsoddi'n effeithlon er mwyn sicrhau gwasanaethau diogel a dibynadwy parhaus
- sicrhau bod cwmnïau'n rhoi rhanddeiliaid wrth wraidd eu prosesau gwneud penderfyniadau

Proses RIIO

O dan RIIO, mae Ofgem yn gofyn i gwmnïau gyflwyno cynlluniau busnes teg sy'n nodi sut y maent yn bwriadu cyflawni amcanion fframwaith RIIO. Mae'r broses yn dechrau gyda chyhoeddi dogfen strategaeth sy'n nodi'r fframwaith y bydd cwmnïau'n datblygu eu cynlluniau yn unol ag ef. Mae RIIO yn rhoi pwyslais mawr ar ymgysylltu â rhanddeiliaid ac mae'n rhaid i gwmnïau gael barn rhanddeiliaid a dangos sut y caiff y farn hon ei defnyddio i ddatblygu eu cynlluniau.

Mae Ofgem yn adolygu'r cynlluniau hyn er mwyn pennu pa lefelau o driniaeth gymesur - hynny yw lefelau craffu - y byddwn yn eu cymhwyso. Os bydd cynllun busnes cwmni o ansawdd uchel iawn, byddwn yn penderfynu a ellir cytuno ar setliadau rheoli prisiau newydd y cwmni yn gynnar - h.y. cyflymu'r broses. Gofynnir i'r cwmnïau hynny na chaiff y broses ei chyflymu ar eu cyfer ailgyflwyno eu cynlluniau busnes i Ofgem.

RIIO-GD1

Mae pedwar prif gwmni dosbarthu nwy yn gweithredu ym Mhrydain, sef y Grid Nwy Cenedlaethol, Rhwydwaith Scotia Gas, Northern Gas Networks ac Wales & West Utilities. Cyhoeddwyd penderfyniad Ofgem ynghylch eu pecyn rheoli prisiau ym mis Rhagfyr 2012.

Amcangyfrifir y bydd cynlluniau'r cwmnïau hyn yn cyflawni £9.7 biliwn er mwyn sicrhau bod ein rhwydweithiau nwy pwysedd is, sy'n dosbarthu nwy i gartrefi a busnesau, yn parhau'n ddiogel ac yn ddibynadwy.

Bydd yr arian yn ariannu'r gwaith parhaus o gynnal a chadw'r rhwydwaith dosbarthu nwy ledled Prydain, yn benodol y rhaglen gosod prif bibellau nwy newydd yn lle hen rai. Yn ogystal, byddai ein cynigion yn galluogi'r cwmnïau dosbarthu nwy i gysylltu hyd at 80,000 o gartrefi sydd mewn tlodi tanwydd â'r prif rwydwaith nwy, gan eu galluogi i gael gafael ar nwy, a allai fod yn ddewis amgen rhatach.

RIIO-T1

Yr Alban

Fel rhan o'r system rheoli prisiau trawsyrru (RIIO-T1), cyflwynwyd y broses hon ar gyfer Scottish Power Transmission a Scottish Hydro Electricity Transmission (SSE) a chadarnhawyd eu systemau rheoli prisiau ym mis Ebrill 2012. Mae'r systemau rheoli prisiau yn clustnodi tua £7 biliwn o fuddsoddiad ar gyfer rhwydwaith foltedd uchel yr Alban, gan sicrhau buddsoddiad sydd ei angen yn ddirfawr i ddatblygu seilwaith newydd yn lle hen seilwaith a galluogi mwy o gysylltiadau â chynhyrchwyr ynni adnewyddadwy.

Cymru a Lloegr

Y Grid Cenedlaethol sy'n berchen ar rwydwaith trydan foltedd uchel Cymru a Lloegr a'r rhwydwaith nwy pwysedd uchel ledled Prydain. Cyhoeddwyd penderfyniad Ofgem ynghylch ei becyn rheoli prisiau ym mis Rhagfyr 2012. Mae'r cynigion hyn yn clustnodi tua £15.5 biliwn o fuddsoddiad i uwchraddio ac adnewyddu'r rhwydweithiau dros gyfnod y system rheoli prisiau.

RIIO-T1 Cipolwg ar y Cynlluniau

Yr Alban	Cymru a Lloegr
Tua £7 biliwn o fuddsoddiad	Tua £15.5 biliwn o fuddsoddiad
Ymhlith prosiectau allweddol mae cysylltiadau newydd posibl o dan y môr o ynysoedd yr Alban i'r tir mawr.	Ymhlith prosiectau mawr mae cebl nwydd o dan y môr sy'n cysylltu Cymru/Lloegr a'r Alban.
Amcangyfrifir y caiff dros 1,500 o swyddi eu creu o ganlyniad i uwchraddio seilwaith	Gallai tua 7,000 o swyddi gael eu creu, yn bennaf yng nghadwyn gyflenwi'r diwydiant adeiladu.
£470 miliwn ar gael i helpu i ariannu gwaith gosod ceblau o dan y ddaear ac amwynder gweledol ar gyfer seilwaith newydd	
Arian i wella amwynder gweledol seilwaith presennol mewn Parciau Cenedlaethol ac Ardaloedd o Harddwch Naturiol.	
Y gost flynyddol gyfartalog amcangyfrifedig ar filiau defnyddwyr yw £12 (nid yw hwn yn ffigur cronnol) [1]	

[1] Am ddadansoddiad pellach gweler nodyn 3 yn y Datganiad i'r Wasg http://www.ofgem.gov.uk/Media/PressRel/Documents1/20121217-Press-Release-RIIO.pdf

RIIO-ED1

Mae rhwydweithiau dosbarthu trydan yn cario trydan o'r rhwydwaith trawsyrru foltedd uchel i gartrefi a busnesau. Ym Mhrydain, mae 14 o weithredwyr rhwydwaith dosbarthu trydan trwyddedig, ac mae pob un yn gyfrifol am ardal benodol. Mae'r 14 o weithredwyr hyn yn eiddo i chwe grŵp gwahanol a nodir ar y map.

Bydd system reoli RIIO-ED1 ar waith rhwng 2015 a 2023, ac yn ystod y cyfnod hwn mae'n debygol y bydd cynnydd yn nifer y technolegau carbon isel a ddefnyddir fel pwmpiau gwres, cerbydau trydan, paneli solar a thechnolegau cynhyrchu gwynt sydd wedi'u cysylltu â'r rhwydwaith foltedd is. Bydd angen i'r gweithredwyr hyn sicrhau bod eu cynlluniau ar gyfer RIIO-ED1 yn hyblyg ac yn gallu ymdopi â'r cynnydd hwn yn y defnydd o dechnolegau carbon isel mewn modd cost effeithlon. Mae ein pecyn RIIO-ED1 yn cynnwys cymhellion ar gyfer gweithredwyr rhwydwaith dosbarthu trydan trwyddedig sydd â'r nod o helpu i greu dyfodol carbon isel mewn modd cost effeithlon.

Ym mis Mawrth 2013 cyhoeddodd Ofgem y penderfyniad strategaeth a fydd yn sail i'r gweithredwyr rhwydwaith dosbarthu trydan trwyddedig ddatblygu eu cynlluniau busnes. Mae crynodeb o'r pwyntiau allweddol ac amserlen ar gyfer y system reoli isod:

Beth mae RIIO-ED1 yn ei olygu i ddefnyddwyr

Dibynadwyedd gwell – cymhellion cryf i sicrhau cyflenwad dibynadwy

- Mae ein cynlluniau'n rhoi hawliau gwell i ddefnyddwyr drwy leihau o 18 i 12 awr y cyfnod y mae gan gwsmeriaid yr hawl i gael taliadau os byddant heb bŵer am gyfnodau hir. Bydd lefel y taliadau hyn yn codi yn unol â chwyddiant
- Bydd yn rhaid i weithredwyr wneud y taliadau hyn yn awtomatig i gwsmeriaid sy'n agored i niwed.
- Bydd y taliadau hyn hefyd yn gymwys i bob cwsmer yn yr un ffordd, gan gynnwys y rheini sy'n byw ar Ucheldiroedd ac Ynysoedd yr Alban, a oedd wedi'u heithrio'n flaenorol.
- Bydd yr arian ar gyfer 'cwsmeriaid a wasanaethir waethaf' yn parhau er mwyn i weithredwyr wneud gwelliannau i'r rhwydwaith mewn lleoliadau mwy anghysbell. Cronfa a gaiff ei dileu os na chaiff ei defnyddio yw hon er mwyn sicrhau mai dim ond am yr hyn a ddarperir i gwsmeriaid y caiff cwmnïau eu hariannu.

Boddhad Cwsmeriaid – Rydym yn adeiladu ar Fesur Cyffredin Gwasanaeth Cwsmeriaid sy'n cynnwys asesiad annibynnol o waith ymgysylltu â rhanddeiliaid a hefyd arolwg cwsmeriaid. Yn ED1, rydym yn cynyddu'r cymhelliant a maint y gost os na chaiff targedau eu cyflawni.

Cysylltiadau Cyflymach – Rydym yn cyflwyno pecyn o gymhellion cysylltu sydd â'r nod o annog gweithredwyr i ddarparu gwasanaeth gwell wrth gysylltu cwsmeriaid, gan gynnwys y rheini sy'n cysylltu â thechnolegau carbon isel a thechnolegau cynhyrchu gwasgaredig eraill, fel paneli solar. Mae'r rhain yn cynnwys cymhelliant amser i gysylltu ar gyfer cwsmeriaid llai, arolygon boddhad cwsmeriaid a chymhelliant ymgysylltu ar gyfer cwsmeriaid mwy.

Ffocws ar Rwymedigaethau Cymdeithasol – Rydym yn disgwyl gweld tystiolaeth glir mewn cynlluniau busnes gweithredwyr sy'n dangos sut y byddant yn gweithio mewn partneriaeth ag aelodau eraill o'r diwydiant (er enghraifft cyflenwyr, gweithredwyr eraill, cwmnïau dosbarthu nwy a rhanddeiliaid ehangach) er mwyn rhannu gwybodaeth am gwsmeriaid sydd ar Gofrestrau Gwasanaeth â Blaenoriaeth a sut maent yn bwriadu targedu'r cymorth hwn. Cânt eu hasesu ar sail y modd y maent yn cyflawni'r gweithgareddau hyn ym mhob un o'r meysydd hyn, gyda'r perfformiad yn llywio'r modd y caiff dyfarniadau eu dyrannu gan ddefnyddio 'cerdyn sgorio cytbwys'.

Ymhlith y gweithgareddau a'r ymddygiadau y bydd yn rhaid iddynt ymgymryd â hwy er mwyn cyflawni'r rôl hon yn RIIO-ED1 mae:

- Gwella ansawdd y wybodaeth y gallant gael gafael arni am ddefnyddwyr sy'n agored i niwed a sut y caiff ei defnyddio er mwyn sicrhau bod y defnyddwyr hyn yn cael y cymorth a'r gwasanaethau sydd eu hangen arnynt.
- Ymgysylltu ag awdurdodau lleol, gweinyddiaethau datganoledig, darparwyr iechyd, cyflenwyr, dosbarthwyr ynni eraill (nwy a thrydan), darparwyr cyfleustodau eraill a grwpiau cymunedol. Dylai'r ymgysylltu hwn ystyried y ffordd orau o ddefnyddio'r wybodaeth a ddelir ganddynt ar y cyd am gwsmeriaid mewn sefyllfaoedd sy'n agored i niwed.
- Rhoi cymorth i'r cwsmeriaid hynny sydd ar Gofrestr Gwasanaeth â Blaenoriaeth Gweithredwr y mae angen cymorth ychwanegol arnynt.
- Manteisio ar gydberthnasau a meithrin partneriaethau â phartïon eraill er mwyn nodi a chyflawni datrysiadau (ynni ac fel arall) ar gyfer ynni fforddiadwy gan gynnwys i gwsmeriaid nad ydynt wedi'u cysylltu â'r grid nwy.
- Ymgorffori eu strategaeth ar gyfer bodloni gofynion cwsmeriaid sy'n agored i niwed yn eu systemau, prosesau a'r ffordd y maent yn rheoli dulliau rhyngweithio â chwsmeriaid.

Allbynnau Amgylcheddol :

Mae RIIO-ED1 yn cynnwys nifer o allbynnau sy'n canolbwyntio ar yr amgylchedd, gan gynnwys:

- Cynllun ar gyfer gosod llinellau sy'n bodoli eisoes o dan y ddaear mewn ardaloedd o harddwch naturiol eithriadol, parciau cenedlaethol ac ardaloedd prydferth cenedlaethol. Mae gan y cynllun hwn gronfa ariannu o £103.6 miliwn dros y cyfnod o 8 mlynedd.
- Gofyniad i weithredwyr gyflwyno adroddiadau blynyddol ar ôl troed carbon eu busnes, gan gynnwys sylffwr hecsafflworid. Bydd Ofgem yn cyhoeddi tabl cynghrair o berfformiad gweithredwyr yn yr Adroddiad Blynyddol ar Ddosbarthu Trydan.

Arloesedd:

Bydd RIIO-ED1 yn cynnwys cymhelliant i arloesi, sy'n cynnwys tair elfen:

- Cystadleuaeth Arloesi'r Rhwydweithiau - mae'r gystadleuaeth hon yn disodli'r Gronfa Rhwydweithiau Carbon Isel a bydd yn gymwys i gwmnïau trawsyrru a dosbarthu trydan. Dros ddwy flynedd gyntaf ED1, bydd cronfa'r Gystadleuaeth ar gyfer trydan yn £90 miliwn y flwyddyn (gan ychwanegu £60m at y £30m a ymrwymwyd eisoes yn RIIO-T1).
- Lwfans Arloesi'r Rhwydwaith - Akin i Haen 1 y Gronfa Rhwydweithiau Carbon Isel, sydd â'r nod o ariannu prosiectau arloesi ar raddfa fach. Achosion o fethu â chyflawni gwerth o fewn 0.5% o refeniw a ganiateir oni bai bod cwmnïau yn rhagori mewn perthynas ag arddangos cynllun arloesi trylwyr o fewn 1% o refeniw a ganiateir.
- Y System Cyflwyno Arloesedd - system i alluogi cwmnïau i wneud cais am arian ychwanegol er mwyn cyflwyno datblygiad arloesol a brofwyd, sy'n bodloni meini prawf penodol.

RIIO-ED1 amserlen

Cam	Blwyddyn	Mis	Carreg Filltir
Datblygu Strategaeth	2013	Mawrth	Cyhoeddi Penderfyniad Strategaethol
Asesu'r Cynllun Busnes Cychwynnol a Phenderfyniad Cyflym		Gorffennaf	Gweithredwyr yn cyflwyno ac yn cyhoeddi cynlluniau busnes Gwahodd sylwadau (4 wythnos)
		Medi	Cyfarfodydd dwyochrog rhwng gweithredwyr â'r Grŵp Her Defnyddwyr Cyfarfodydd dwyochrog â'r Pwyllgor Awdurdod
		Hydref	Asesiad cychwynnol a chyhoeddi Penderfyniad Drafft cyflym (ymgynghoriad 8 wythnos)
	2014	Chwefror	Cyhoeddi Penderfyniad Terfynol Cyflym
Penderfyniadau Drafft a Therfynol a Lansio		Mawrth	Gweithredwyr na chawsant benderfyniad cyflym yn ailgyflwyno ac yn cyhoeddi cynlluniau busnes Gwahodd sylwadau (4 wythnos)
		Gorffennaf	Cyhoeddi Penderfyniad Drafft nad yw'n benderfyniad cyflym (ymgynghoriad 8 wythnos)
		Tachwedd	Cyhoeddi Penderfyniad Drafft nad yw'n benderfyniad cyflym
		Rhagfyr	Ymgynghoriad Statudol (28 diwrnod) ar addasu trwyddedau
	2015	April	Dydd Mercher 1af – system rheoli prisiau newydd (ED1) yn dechrau

Am ragor o ymholiadau gan y cyfryngau:

Lisa O'Brien, Uwch Rheolwr Cyfathrebu

Tel: 020 7901 7426 e-bost: lisa.obrien@ofgem.gov.uk